

ДІЯЛЬНІСТЬ МІНІСТЕРСТВА

*Цикл «круглих столів»
Міністерства юстиції України –
приклад відкритого спілкування
з громадськістю*

Вибори сьогодні є ключовою процедурою у формуванні вищих органів державної влади та представницьких інститутів місцевого самоврядування. Удосконалення виборчого законодавства залишається актуальним питанням порядку денного.

Ще у лютому Кабінет Міністрів України затвердив План першочергових заходів щодо інтеграції України до ЄС на 2013 рік. Міністерство юстиції України, виконуючи План першочергових заходів щодо інтеграції України до ЄС, розробило проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства». 11 квітня 2013 року цей проект Закону був оприлюднений на сайті Міністерства. А 21 травня Міністерство юстиції оприлюднило додаткові пропозиції до законопроекту, які стосуються оптимізації фінансування передвиборчих кампаній.

Міністерство юстиції України протягом серпня-листопада 2013 року провело цикл «круглих столів», присвячених вивченню та обговоренню зауважень і рекомендацій Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) та ОБСЄ/БДІАП щодо вдосконалення законодавства з питань проведення виборів.

До участі у заходах були запрошені провідні міжнародні експерти Венеціанської комісії, ОБСЄ/БДІАП, Офісу Ради Європи в Україні, представники інших міжнародних представництв та організацій, народні депутати України, науковці, вітчизняні та міжнародні експерти в галузі виборчого права.

13 серпня 2013 року відбувся перший «круглий стіл», присвячений обговоренню зауважень та рекомендацій Венеціанської Комісії та ОБСЄ/БДІАП щодо внесення змін до Конституції України.

Серед них: вимоги до кандидатів у народні депутати України, зокрема, можливість

балотуватися на виборах особам, які мають судимість, у т. ч. за тяжкий злочин; надання можливості балотуватися в народні депутати України особам, що проживають на території України менше п'яти останніх років; надання можливості іноземцям брати участь у проведенні передвиборної агітації, скасування подвійної юрисдикції судів і виборчих комісій із розгляду виборчих спорів тощо.

Дискусія, присвячена обговоренню зауважень та рекомендацій Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДІПЛ щодо внесення змін до Конституції України, допомогла не лише виробити узгоджену позицію стосовно врахування рекомендацій Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДІПЛ, але й визначитися з іншими ключовими аспектами права обирати та бути обраним, що мають бути відображені в Основному Законі, для забезпечення реалізації виборчих прав громадян України, зміцнення довіри до виборчого процесу, – наголосила Міністр юстиції України Олена Лукаш.

Участь у засіданні круглого столу взяли провідні міжнародні експерти Венеціанської комісії, ОБСЄ/БДІПЛ, Представництва ЄС в Україні, Офісу Ради Європи в Україні, Представництва Міжнародної фундації виборчих систем (IFES) в Україні, інших міжнародних представництв та організацій, народні депутати України, науковці, вітчизняні експерти в галузі виборчого права, зокрема, представники Коміте-

ту виборців України, Інституту виборчого права, Центру політико-правових реформ, представники Центральної виборчої комісії, Адміністрації Президента України, Апарату Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, засобів масової інформації. Близько 40 учасників на засіданні «круглого столу» представляли лише громадські організації.

Внесення змін до Конституції є ключовими в наших рекомендаціях і ми сподіваємось, що Конституційна Асамблея дослухається до них, – зазначив на засіданні Пітер Покзолай, член Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія).

Він висловив сподівання, що питання, які обговорювались, будуть вивчені в рамках європейської практики та під час підготовки змін до Конституції і заявив про готовність і надалі брати участь у подібних діалогах.

– Реформа виборчого законодавства – це всебічний процес, – зазначив у процесі роботи «круглого столу» експерт з виборчих питань ОБСЄ/БДІПЛ Армен Мазмнян. – Ми бачимо, що нині в обговоренні беруть участь експерти, громадськість, влада, засоби масової інформації – і вітаємо такий підхід.

Ми глибоко цінуємо увагу Венеціанської комісії, ОБСЄ, Європейського Союзу та інших міжнародних експертів до дій України у напрямі вдосконалення виборчого законодавства, – наголосила у заключному виступі Олена Лукаш.

Міністр юстиції України подякувала експертам Венеціанської комісії та Бюро демократичних інституцій і прав людини ОБСЄ за копітку роботу, проведenu в рамках підготовки висновку до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань проведення виборів».

Відповідно до Конституції України виборчий закон у нас ухвалюють виключно парламентарі. Зі свого боку можемо пообіцяти, що Міністерство юстиції України та уряд зроблять усе можливе для максимально швидкого опрацювання висновків Венеціанської комісії, які ми очікуємо, і спрямування відповідного законопроекту до парламенту, – зазначила Олена Лукаш.

Водночас вона зауважила, що неврахованими лишилися окремі зауваження, які мають контрoверсійний характер, а їх імплементація в національне законодавство України потребує глибокого вивчення за умови широкого громадського обговорення та політичного консенсусу.

11 вересня 2013 року Міністерство юстиції України організувало черговий «круглий стіл», присвячений вивченню та обговоренню зауважень і рекомендацій Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) та ОБСЄ/БДІПЛ щодо кодифікації виборчого законодавства України.

У цьому заході брали участь провідні міжнародні експерти Венеціанської комісії, ОБСЄ/БДІПЛ, Офісу Ради Європи в Україні, інших міжнародних представництв та організацій, також народні депутати України, науковці, вітчизняні та міжнародні експерти в галузі виборчого права – загалом понад 70 учасників.

Як відомо, Європейський Союз позитивно оцінив ініціативу Мін'юсту щодо проведення циклу «круглих столів» з питань вдосконалення виборчого законодавства. Це підтвердив Європейський Комісар з розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле після зустрічі у Брюсселі 27 серпня 2013 року із Секретарем Ради національної безпеки та оборони України Андрієм Ключевим і Міністром юстиції України Оленою Лукаш.

Я також вітаю ініціативу Міністерства юстиції щодо організації серії «круглих столів», присвячених поліпшенню виборчого законодавства. ЄС сподівається побачити недвозначні та конкретні ознаки поступу

протягом наступних тижнів, – підкреслив Штефан Фюле.

Міністр юстиції навзаєм висловила подяку експертам Венеціанської комісії та Бюро демократичних інституцій і прав людини ОБСЄ за надання Мін'юсту вкрай важливої експертної допомоги і підтримки.

Ми глибоко цінуємо увагу Венеціанської комісії, ОБСЄ, Європейського Союзу до дій України в напрямі проведення вільних, демократичних, чесних виборів та забезпечення виборчих прав громадян України, – не раз підкреслювала вона.

3 жовтня 2013 року Мін'юст України провів третій «круглий стіл» із вивчення та обговорення зауважень і рекомендацій Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДПЛА щодо вдосконалення виборчого законодавства.

Йшлося про виборчий бар'єр, створення виборчих блоків політичних партій, обмеження розміру виборчого фонду тощо.

Участь у засіданні «круглого столу» брали провідні міжнародні та вітчизняні експерти, народні депутати України, представники державних органів, науковці.

У процесі проведеного обговорення, а саме 11 жовтня, Україна отримала спільний висновок Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДПЛА щодо змін до законодавства про вибори народних депутатів, які запропонувало Міністерство юстиції ще в липні цього року. Отримавши цей висновок, ми зможемо невідкладно реалізувати і запропонувати українському парламенту прийняти змі-

ни до виборчого законодавства, – наголосила Міністр юстиції України Олена Лукаш під час засідання третього «круглого столу». Ініціатива Міністерства юстиції щодо проведених «круглих столів» була схвально сприйнята та підтримана парламентарями, представниками громадянського суспільства та європейськими партнерами.

У свою чергу голова представництва Європейського Союзу в Україні Ян Томбінські схвально оцінив під час засідання «круглого столу» дії Міністерства юстиції України щодо публічного обговорення рекомендацій Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДПЛА стосовно змін виборчого законодавства, акцентувавши увагу на прозорості та відкритості процесу обговорення і залучення до цього широкого кола громадськості.

– Ми бачимо, як Міністерство юстиції України відкрито оприлюднює на своєму сайті повну стенограму таких засідань, і це похвально, – заявив Ян Томбінські.

Учасники «круглого столу» – представники влади, опозиції, експерти, науковці – під час обговорення висловили одностайність щодо неможливості передачі від Центральної виборчої комісії до окружних виборчих комісій функцій по реєстрації кандидатів у народні депутати України в одномандатних виборчих округах та пов'язаного з цим затвердження тексту виборчого бюлетеня для голосування в таких округах. Під час дискусій також наголошувалось, що рекомендації міжнародних експертів

повинні враховувати особливості вітчизняного виборчого процесу.

Чергова дискусія допомогла учасникам не лише виробити узгоджену позицію стосовно подальших змін до Закону України «Про вибори народних депутатів України», але й продовжити відкрите та фахове спілкування Міністерства юстиції з громадськістю, – підтвердила у своєму виступі Олена Лукаш.

14 листопада 2013 року Міністерство юстиції України провело четвертий «круглий стіл» на тему фінансування політичних партій та виборчих кампаній.

Цикл круглих столів, організований Міністерством юстиції України, – приклад відкритого спілкування з громадськістю у реформуванні законодавства. Вони не тільки викликали великий інтерес у суспільстві, а й отримали позитивну оцінку міжнародних експертів, – підсумувала у своєму зверненні до учасників четвертого «круглого столу» перший заступник Міністра юстиції України Інна Ємельянова.

Четвертий «круглий стіл» з обговорення рекомендацій Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO), Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанської комісії) та ОБСЄ/БДПА, акцентував увагу на формах та джерелах фінансування діяльності політичних партій та виборчих кампаній (проблемах нормативного регулювання; доцільності запровадження прямого державного фінансування політичних партій; вдосконаленні механізмів контролю та шляхи підвищення прозоро-

сті у фінансуванні політичних партій та виборчих кампаній: звітності, моніторингу, незалежного аудиту, використанні банківської системи; різноманітних зловживань у процесі фінансування виборчих кампаній та заходів щодо їх запобігання; створенні системи ефективних санкцій за порушення у сфері фінансування політичних партій та виборчих кампаній тощо).

У засіданні круглого столу взяли участь близько 80 учасників, серед яких – провідні міжнародні експерти, народні депутати України, науковці, фахівці в галузі вітчизняного виборчого права.

– Щодо результативності проведених зустрічей, дискусій у рамках циклу «круглих столів», головною їх ідеєю було створення «майданчика» для обговорення ключових проблемних питань із залученням представників різних політичних сил, міжнародних експертів та представників громадянського суспільства. Прикладом ефективності такої взаємодії є ухвалення ключових законопроектів із реформування вітчизняного законодавства, – наголосила у своєму заключному слові Інна Ємельянова.

Перший радник, керівник відділу політики Представництва Європейського Союзу в Україні Ганнес Шрайбер від імені зарубіжних учасників заходу подякував Міністерству юстиції України за організацію та прозорість дій циклу «круглих столів», наслідки обговорень яких, на його думку, знайдуть відображення у реформах українського законодавства.

*Підготувала
Віра Фазлеева*